

ปัญหาและความต้องการในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง ของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์ Problems and Requirements of Nursing Preceptors in Practicum Placements of Boromarajonani College of Nursing Udonthani

กาญจนา ปัญญาธร MA. (community nursing)*

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการปฏิบัติบทบาท ปัญหาและความต้องการของพยาบาลพี่เลี้ยงในการปฏิบัติบทบาท กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลพี่เลี้ยงของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ในแหล่งฝึกโรงพยาบาลอุตรดิตถ์และโรงพยาบาลชุมชน จำนวน 28 คน และพยาบาลพี่เลี้ยงของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ในแหล่งฝึกสถานีนอนามัย จำนวน 12 คน รวมทั้งสิ้น 40 คน เครื่องมือเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของพยาบาลพี่เลี้ยงต่อการปฏิบัติบทบาทในแต่ละด้าน คือ การเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่แกนศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.66) และมีการปฏิบัติในระดับมาก ด้านพฤติกรรมการพยาบาลให้คำปรึกษา อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ เป็นผู้สอนและนิเทศ (ค่าเฉลี่ย 4.49 4.48, 3.94 และ 3.92) ปัญหาในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง ได้แก่ ร้อยละ 15 ไม่ทราบบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง ร้อยละ 42.5 ขาดความมั่นใจในการสอน ร้อยละ 72 ขาดทักษะด้านการสอน ร้อยละ 27.5 ขาดทักษะด้านการประเมินผล ร้อยละ 50 ขาดสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนและการสาธิต ร้อยละ 85 ขาดสถานที่ที่นักศึกษาจะใช้ประโยชน์ในโรงพยาบาล ร้อยละ 32.5 ไม่มีบ้านพัก ร้อยละ 17.5 มีปัญหาเรื่องยานพาหนะ ร้อยละ 72.5 มีภาระงานมาก ร้อยละ 90.9 มีความภาคภูมิใจที่ได้รับควมไว้วางใจให้ดูแลนักศึกษา มีร้อยละ 9.1 เห็นว่าการปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง เป็นภาระงานที่เพิ่มขึ้น และไม่มีค่าตอบแทนในการปฏิบัติ

ความต้องการในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง ร้อยละ 15 ต้องการความรู้เกี่ยวกับบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง ร้อยละ 42.5 ต้องการทักษะด้านการพยาบาล ร้อยละ 81.8 ต้องการทักษะด้านการประเมินผลและร้อยละ 72.5 ต้องการเสริมทักษะด้านการสอน ทั้งนี้พยาบาลพี่เลี้ยงต้องการให้วิทยาลัยพยาบาลประสานการฝึกปฏิบัติงาน สนับสนุนด้านวิชาการ มานีเทศอย่างสม่ำเสมอ ขึ้นฝึกปฏิบัติงานกับนักศึกษาทุกครั้งและมีค่าตอบแทนในการเป็นพยาบาลพี่เลี้ยง ต้องการให้หน่วยงานที่ตนปฏิบัติ สนับสนุนอุปกรณ์การสอน สาธิต รวมทั้งต้องการขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติ โดยการยกย่อง ให้เกียรติและแต่งตั้งให้เป็นพยาบาลพี่เลี้ยงเต็มตัว และต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชน ให้การสนับสนุน และอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ ซึ่งพยาบาลพี่เลี้ยงจะสามารถปฏิบัติบทบาทได้ดี หากปัญหาได้รับการแก้ไขและตอบสนองความต้องการ

คำสำคัญ : พยาบาลพี่เลี้ยง บทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง แหล่งฝึกปฏิบัติงาน นักศึกษาพยาบาล

* พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์

Abstract

The objectives of this descriptive research were to described the opinions of nursing preceptors regarding the performance of the preceptor's role, problems and requirements of nursing preceptors. The sample was 28 preceptors in hospitals and 12 preceptors at health centers. Data were collected with the structured questionnaire. Data analysis was done with descriptive statistic and content analysis.

The results were mean scores of 4.66 for role model quality, 4.49 for knowledge of nursing practice; 4.48 for supportiveness, 3.94 for helpfulness and 3.92 for teaching effectiveness. Problems that the nurse preceptors reported were lack of knowledge of preceptor's role 15%, low self- confidence to teach 42.5%, lack of teaching skill 72%, lack of evaluation skill 27.5%, lack of demonstrate equipment 50%, lack of area to use in hospital 85%, lack of residential accommodations while practicing at health centers 32.5%, transportation 17.5%, job burden 72.5%, reported being proud to be nurse preceptors 90.9%, but high work load and not pay 9.09%.

The requirements for being a nursing preceptor were knowledge of nursing role 15%, nursing skill 42.5%, evaluation skill 81.8% and teaching skill 72.5%. Based on this results, it appears that the things needed to enable nursing preceptors to perform their roles most effectively were: co-operation with the college, receiving adequate instrumentation, help and motivation from nursing team. College support in the form of continuing education, regular visits. More financial and other support from the work place, college and community are needed in order for nursing preceptors to train nurses effectively.

Keywords: nursing preceptor, preceptor' role, practicum placement, nursing student

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิชาชีพพยาบาล มุ่งเน้นการปฏิบัติในการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน การจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ จึงถือเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกปฏิบัติงานตามสภาพการณ์ที่เป็นจริง เกิดการเรียนรู้ ลักษณะและวิธีการปฏิบัติการพยาบาลที่พยาบาลปฏิบัติกันอยู่เป็นประจำ สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้นักศึกษาพยาบาล ได้พัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะด้านการปฏิบัติการพยาบาล การปรับตัวเข้ากับผู้อื่น รู้จักอดทน เสียสละ มีความเมตตา กรุณา มีความรับผิดชอบและรู้จักแก้ปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น อันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนการสอนในวิชาชีพพยาบาล¹

ในแหล่งฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาลทั้งในคลินิกและในชุมชน ผู้ที่มีความสำคัญและมีบทบาทในการสอนนักศึกษาพยาบาลร่วมกับอาจารย์นิเทศของสถาบันการศึกษา คือ พยาบาลพี่เลี้ยง ซึ่งก่อให้เกิดผลดีทั้งในส่วน of พยาบาลพี่เลี้ยงและนักศึกษาพยาบาล²

โดยในด้านพยาบาลพี่เลี้ยง เป็นการเปิดโอกาสให้พยาบาลได้พัฒนาศักยภาพของตนเองทั้งในด้านความรู้และความชำนาญ ก่อให้เกิดบุคลากรที่มีคุณภาพอันนำไปสู่คุณภาพการบริการที่ดี มีความภาคภูมิใจที่ได้ทำหน้าที่สอนนักศึกษาพยาบาล ได้รับการยอมรับ มีความพึงพอใจในงาน และสามารถพัฒนาตนเองสู่ความก้าวหน้าในวิชาชีพ และด้านนักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการสอนงานจากพยาบาลที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญสูง มีความชำนาญเฉพาะด้านและมีประสบการณ์ในการทำงาน โดยพยาบาลพี่เลี้ยงมีบทบาทหน้าที่ในการสอนงาน ให้คำปรึกษาและเป็นแบบอย่างที่ดี เอื้ออำนวยมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน และจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมต่อการเรียนรู้ พร้อมทั้งจะช่วยเหลือพัฒนาทักษะด้านวิชาชีพ และสร้างเสริมประสบการณ์ให้แก่ นักศึกษาพยาบาล³ ในการปฏิบัติบทบาทของพยาบาลพี่เลี้ยง พยาบาลพี่เลี้ยงจึงควรมีคุณสมบัติ ในด้านการเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ มีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้สอนนักศึกษา สนใจ

หาความรู้ใหม่ๆ มีความตั้งใจ ทราบถึงบทบาทของตนเอง ในการถ่ายทอดความรู้และเป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานให้แก่นักศึกษาพยาบาล ซึ่งการมีพยาบาลพี่เลี้ยงที่มีคุณสมบัติดังกล่าว จะมีส่วนทำให้นักศึกษาพยาบาลได้รับความรู้และประสบการณ์ที่ดี เกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น มีความมั่นใจและกล้าซักถามข้อข้องใจ ในการปฏิบัติการพยาบาลและสามารถติดตามประเมินผลนักศึกษาได้อย่างใกล้ชิด⁴

ในปี 2551 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุดรธานี มีแหล่งฝึกประสบการณ์ด้านการพยาบาลของนักศึกษา โดยนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ฝึกปฏิบัติวิชาการบริหารทางการพยาบาล ในโรงพยาบาลอุดรธานี จำนวน 10 หอผู้ป่วย วิชาการรักษาพยาบาลเบื้องต้นในโรงพยาบาลชุมชน จำนวน 4 แห่ง คือ โรงพยาบาลกุมภวาปี โรงพยาบาลหนองหาน โรงพยาบาลหนองวัวซอ โรงพยาบาลเพ็ญ มีพยาบาลพี่เลี้ยงที่ทำหน้าที่ดูแลการฝึกประสบการณ์ของนักศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 28 คน และนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ฝึกปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพ และป้องกันการเจ็บป่วย ในสถานื่อนามัย จำนวน 6 แห่ง คือ สถานื่อนามัยเชิงพนัง หนองใส หนองหมื่นท้าว บ้านขาว สามพร้าว และหนองตะไก้ มีพยาบาลพี่เลี้ยงที่ทำหน้าที่ดูแลการฝึกประสบการณ์ของนักศึกษา จำนวน 12 คน จากการประเมินผลการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาลและพยาบาลพี่เลี้ยงภายหลังการฝึกปฏิบัติงานเบื้องต้น พบว่า พยาบาลพี่เลี้ยงในแหล่งฝึก มีปัญหาในการปฏิบัติตามบทบาท โดยไม่ทราบบทบาทของตนเอง ไม่มั่นใจความรู้ด้านวิชาการ ขาดทักษะการสอน ถ่ายทอดความรู้ มีภาระงานมากและขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์สิ่งจำเป็นต่างๆ ทำให้ปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่เต็มที่ ส่งผลต่อคุณภาพการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะศึกษาปัญหาและความต้องการในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยงในแหล่งฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ ซึ่งจะทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ พยาบาลพี่เลี้ยงได้รับการพัฒนาศักยภาพ และเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกันระหว่างสถานศึกษา แหล่งฝึกปฏิบัติงานและชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

ศึกษาความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามบทบาท ปัญหาและความต้องการของพยาบาลพี่เลี้ยงในแหล่งฝึกโรงพยาบาลอุดรธานี โรงพยาบาลชุมชนและสถานื่อนามัย ในบทบาท 6 ด้าน ได้แก่ การเป็นผู้ปฏิบัติการพยาบาล การเป็นแบบอย่างที่ดี การเป็นผู้สอนและนิเทศ การเป็นผู้ให้คำปรึกษา การประเมินผลและการเป็นผู้อำนวยการความสะดวกในการเรียนรู้

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้นำบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง ซึ่งนักการศึกษาด้านการพยาบาล ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ศึกษาไว้ มาพัฒนาเป็นกรอบในการวิจัย⁵ และปัญหาความต้องการในการปฏิบัติบทบาทจากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นและการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังกรอบแนวคิด

ปัญหาในการปฏิบัติตามบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง

- การรับรู้บทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง
- ความรู้ ทักษะด้านการปฏิบัติการพยาบาล
- ความรู้ ทักษะการสอนและการประเมินผล
- สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้

ความต้องการในการปฏิบัติตามบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง

- ความรู้เกี่ยวกับบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง
- การพัฒนาตนเองด้านความรู้ และทักษะการพยาบาล
- พัฒนาทักษะด้านการสอนและการประเมินผล
- วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้
- ขวัญกำลังใจและแรงจูงใจในการปฏิบัติ

บทบาทครูพี่เลี้ยง

- การปฏิบัติการพยาบาล
- การเป็นแบบอย่างที่ดี
- เป็นผู้สอนและนิเทศ
- การให้คำแนะนำปรึกษา
- การประเมินผล
- การอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงพรรณานี้ เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในการปฏิบัติตามบทบาทของพยาบาลพี่เลี้ยงในแหล่งฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครสุพรรณบุรี

ประชากร เป็นพยาบาลพี่เลี้ยงของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ในแหล่งฝึกโรงพยาบาลสุพรรณบุรี วิชาการบริหารทางการพยาบาล และโรงพยาบาลชุมชนวิชาการรักษาพยาบาลเบื้องต้น 28 คน และพยาบาลพี่เลี้ยงของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ในแหล่งฝึกสถานีอนามัยวิชาปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันการเจ็บป่วย 12 คน รวมทั้งสิ้น 40 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างแนวคำถามของแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม คือ 1) ลักษณะประชากรของพยาบาลพี่เลี้ยง ได้แก่ อายุ เพศ ประสบการณ์การทำงาน ระดับการศึกษา สถานที่ปฏิบัติงาน การเข้าร่วมอบรมเตรียมความพร้อมของพยาบาลพี่เลี้ยง และการอบรมความรู้เพิ่มเติม 7 ข้อ 2) ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง ประกอบด้วย ความคิดเห็นในด้าน การเป็นแบบอย่างที่ดี การปฏิบัติตามบทบาท การเป็นผู้สอนและนิเทศ การให้คำแนะนำปรึกษา การประเมินผลและการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ แบ่งเป็นสเกลให้เลือกรับรองตามระดับความคิดเห็น 5 ระดับ 3) ปัญหาในการปฏิบัติตามบทบาทของพยาบาลพี่เลี้ยง เป็นคำถามให้เลือกรับรองเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติตามบทบาท 8 ข้อ 4) ความต้องการในการปฏิบัติตามบทบาทของพยาบาลพี่เลี้ยง เป็นคำถามให้ตอบเกี่ยวกับความต้องการในการปฏิบัติตามบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง 6 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยประสานงานกับแหล่งฝึกและพยาบาลพี่เลี้ยง ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์และอธิบายแนวทางในการตอบคำถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง พร้อมกับแจกและขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ลักษณะประชากรของพยาบาลพี่เลี้ยง

พยาบาลพี่เลี้ยงครึ่งหนึ่งมีอายุในช่วงระหว่าง 41-45 ปี รองลงมาคือ อายุระหว่าง 36 - 40 ปี และ 46-50 ปี ร้อยละ 67.5 มีสถานภาพ สมรสคู่ นอกนั้นเป็นโสด ร้อยละ 95 มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 15 ปีขึ้นไป และร้อยละ 5 มีประสบการณ์ในการทำงานมานาน 11-15 ปี ประสบการณ์การเป็นพยาบาลพี่เลี้ยง ร้อยละ 50 มีประสบการณ์มากกว่า 5 ปี รองลงมา คือ 1-5 ปี และต่ำกว่า 1 ปี (ร้อยละ 40 และ 10) ระดับการศึกษาส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 82.5) นอกนั้นมีการศึกษาระดับปริญญาโท (ร้อยละ 17.5) สถานที่ปฏิบัติงานครึ่งหนึ่งปฏิบัติงานในโรงพยาบาลสุพรรณบุรี รองลงมา คือ สถานีอนามัยและโรงพยาบาลชุมชน (ร้อยละ 30 และ 20) การอบรมเตรียมความพร้อมการเป็นพยาบาลพี่เลี้ยง ร้อยละ 72.5 เข้าอบรม มีถึงร้อยละ 27.5 ที่ไม่ได้เข้าอบรม ส่วนการอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติ มีร้อยละ 15 ที่ไม่ได้อบรมเพิ่มเติม

2. ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง

1) การเป็นแบบอย่างที่ดี ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการปฏิบัติบทบาท เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ เป็นแบบอย่างที่ดีด้านบุคลิกภาพ การแต่งกายเรียบร้อยเหมาะสม เป็นแบบอย่างด้านปฏิบัติตามบทบาทและความรับผิดชอบต่องานที่ปฏิบัติ (ค่าเฉลี่ยรวม 4.72) การวางตัวเหมาะสมกับโอกาสและสถานการณ์ ใช้คำพูดสุภาพในการสื่อสาร (ค่าเฉลี่ยรวม 4.63) และเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต (ค่าเฉลี่ย 4.54) ในภาพรวมความคิดเห็นต่อการปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยงด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 อยู่ในระดับมากที่สุด

2) การเป็นผู้สอนและนิเทศ ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการปฏิบัติบทบาท เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ส่งเสริมให้นักศึกษาตระหนักในคุณค่าและมีความรับผิดชอบในวิชาชีพ (ค่าเฉลี่ย 4.27) สอนนักศึกษาโดยการนำความรู้ทางทฤษฎีเชื่อมโยงสู่การปฏิบัติ เปิดโอกาสให้นักศึกษาคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง (ค่าเฉลี่ย 4.09 และ 4.00 ตามลำดับ) การจัดเตรียมสื่อและ

อุปกรณ์ประกอบในการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย 3.54) ในภาพรวมความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยงด้านการเป็นผู้สอนและนิเทศมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 อยู่ในระดับมาก

3) การปฏิบัติกรพยาบาล ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามบทบาท เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ปฏิบัติกรพยาบาลด้วยความเต็มใจ เต็มกำลังความสามารถและปฏิบัติกรพยาบาลด้วยความมั่นใจเมื่ออยู่ต่อหน้านักศึกษาพยาบาล (ค่าเฉลี่ยรวม 4.72) ปฏิบัติกรพยาบาลด้วยความรู้สึก รอบรู้ เชื่อมมั่นมีวิจารณ์ญาณ และปฏิบัติกรพยาบาลโดยคำนึงถึงความต้องการและความพึงพอใจของผู้รับบริการ (ค่าเฉลี่ยรวม 4.63) วางแผนปฏิบัติงานพยาบาล (ค่าเฉลี่ย 3.90) ในภาพรวมความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยงด้านปฏิบัติการพยาบาล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 อยู่ในระดับมาก

4) การเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามบทบาท ในแต่ละด้าน คือ ด้านการจัดเตรียมสื่อการสอนให้นักศึกษาพยาบาล โดยประสานงานกับบุคลากรในทีมสุขภาพ เพื่อขอความร่วมมือและอำนวยความสะดวกเมื่อนักศึกษาต้องยืม วัสดุ อุปกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.72) จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนเมื่อทำการสอนนักศึกษา (ค่าเฉลี่ย 3.63) ด้านสถานที่และบุคลากร จัดเตรียมสถานที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.27) การแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตัว กฎระเบียบของแหล่งฝึก และการประสานงานกับบุคลากรในทีมสุขภาพ เพื่อขอความร่วมมือในการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.09) และจัดหาที่พัก เครื่องอำนวยความสะดวกที่จำเป็นให้แก่นักศึกษา (ค่าเฉลี่ย 3.72) ซึ่งอยู่ในระดับมาก ด้านการให้ข้อมูลมีการปฏิบัติระดับมากในทุกรายข้อทั้งในด้านการให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งฝึก (ค่าเฉลี่ย 4.00) การค้นหาปัญหาและความต้องการในการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.00) การแนะนำแหล่งค้นคว้าหาความรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.81) และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปรับตัวขณะฝึกปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ในภาพรวมค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยงด้านการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.94)

5) การเป็นผู้ให้คำปรึกษา ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามบทบาท เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามเรื่องที่ไม่เข้าใจ (ค่าเฉลี่ย 4.72) รับฟังปัญหาของนักศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.63) ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือเมื่อนักศึกษามีปัญหา (ค่าเฉลี่ย 4.54) และเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาเพื่อเป็นขวัญกำลังใจ (ค่าเฉลี่ย 4.18) ในภาพรวมความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยงด้านการเป็นผู้ให้คำปรึกษา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 อยู่ในระดับมาก

6) การประเมินผล ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามบทบาท เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาด้วยความยุติธรรม (ค่าเฉลี่ย 4.27) ประเมินผลการฝึกปฏิบัติงานตามเกณฑ์ที่กำหนด (ค่าเฉลี่ย 4.27) รับฟังและนำข้อเสนอแนะของนักศึกษามาปรับปรุงการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย 4.09) และเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมประเมินผลการฝึกปฏิบัติงานของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.72) ในภาพรวมความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง ในด้านการประเมินผล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 อยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยงของนักศึกษาพยาบาลในภาพรวมรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ศึกษาพยาบาลอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.66) รองลงมา คือ การปฏิบัติตามบทบาทด้านปฏิบัติการพยาบาลและการให้คำปรึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.49 และ 4.48 ตามลำดับ) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยโดยรวมน้อยที่สุด คือ การเป็นผู้สอนและนิเทศ (ค่าเฉลี่ย 3.92)

จะเห็นว่าพยาบาลพี่เลี้ยง มีความคิดเห็นว่ตนเองสามารถปฏิบัติตามบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยงในด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีมากที่สุด รองลงมา คือ การปฏิบัติด้านการพยาบาล เมื่อเปรียบเทียบกับบทบาทด้านอื่นๆ คือ การเป็นผู้สอนและนิเทศ การให้คำปรึกษา การประเมินผลและการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ซึ่งบทบาทการเป็นแบบอย่างที่ดี และการปฏิบัติด้านการพยาบาล เป็นสิ่งที่พยาบาลปฏิบัติอยู่เป็นประจำ ในขณะที่บทบาทด้านอื่นๆ พยาบาลพี่เลี้ยงจำเป็นต้องได้

รับการอบรมความรู้เพิ่มเติม จนเกิดทักษะและมีความชำนาญ และได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติบทบาทจากทั้งหน่วยงานและสถานศึกษา

3. ปัญหาในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลที่เลี้ยง

1) การไม่ทราบบทบาทพยาบาลที่เลี้ยง พยาบาลที่เลี้ยง ร้อยละ 15 ไม่ทราบบทบาทพยาบาลที่เลี้ยงในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล ได้แก่ บทบาทผู้ปฏิบัติการพยาบาล การเป็นแบบอย่างที่ดี การเป็นผู้สอนและนิเทศ การให้คำปรึกษา การประเมินผล และการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

2) ความรู้และทักษะด้านการพยาบาลไม่เพียงพอ พยาบาลที่เลี้ยงร้อยละ 42.5 คิดว่า ตนเองมีความรู้และทักษะด้านการพยาบาลไม่เพียงพอที่จะถ่ายทอดให้แก่นักศึกษา และความรู้ที่มีอยู่ไม่ทันสมัย ไม่ทันเหตุการณ์ เนื่องจากการปฏิบัติงานประจำที่มีภาระงานมาก จึงไม่ค่อยมีเวลาศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และสอนตามที่ตนเคยเรียนมา การอบรมความรู้และทักษะเพิ่มเติมมีน้อย ทำให้ขาดความมั่นใจในการสอน พยาบาลที่เลี้ยงของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ในแหล่งฝึกโรงพยาบาล ซึ่งนักศึกษาฝึกปฏิบัติงานวิชาการ รักษาพยาบาลเบื้องต้นและการบริหารการพยาบาล คิดว่าตนเองมีความรู้ไม่เพียงพอ และคิดว่านักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ที่มาฝึกปฏิบัติงาน ได้เรียนจบภาคทฤษฎีจากวิทยาลัยพยาบาล ซึ่งเป็นแหล่งด้านวิชาการ และมีความรู้ใหม่ๆ ทำให้ไม่มั่นใจที่จะถ่ายทอดให้แก่ นักศึกษา

ส่วนพยาบาลที่เลี้ยงของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ในแหล่งฝึกสถานอนามัย ในวิชาการสร้างเสริมสุขภาพ และป้องกันการเจ็บป่วย ทุกคนคิดว่าตนเองมีความรู้ความสามารถด้านการปฏิบัติงานเพียงพอที่จะถ่ายทอดให้นักศึกษา เนื่องจากการสร้างเสริมสุขภาพ เป็นงานหลักของเจ้าหน้าที่สถานอนามัย ทำเป็นประจำอยู่แล้ว แต่ยังขาดทักษะในการสอน อธิบายและถ่ายทอดความรู้ให้นักศึกษาให้เข้าใจ

3) ขาดทักษะด้านการสอนและการถ่ายทอดความรู้ พยาบาลที่เลี้ยงร้อยละ 72.5 คิดว่าตนเองยังขาดทักษะด้านการสอนและการถ่ายทอดความรู้ที่จะทำให้นักศึกษาเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้ ร้อยละ 36.5 คิดว่าตนเองมีทักษะ ด้านการสอนและการถ่ายทอด

ความรู้อยู่บ้าง แต่บางครั้งยังขาดความมั่นใจในการสอน โดยคิดว่าตนเองมีความรู้ด้านการพยาบาลแต่ไม่รู้ว่า จะถ่ายทอดอย่างไรให้คนอื่นเข้าใจได้ดี และขาดทักษะในการผลิตสื่อการสอนที่ดี ให้น่าสนใจและตรงตามที่ต้องการจะสื่อ

4. ขาดทักษะด้านการประเมินผล พยาบาลที่เลี้ยง ร้อยละ 27.5 คิดว่า ตนเองขาดทักษะ ด้านการประเมินผล เกี่ยวกับหลักและวิธีการประเมินผล ทำให้ขาดความมั่นใจ รู้สึกไม่สบายใจที่จะประเมินผลโดยการให้คะแนนแก่นักศึกษา และมีปัญหาในการประเมินผล การฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา เนื่องจากตนเองไม่ได้ดูแลนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง จากงานประจำที่ทำและการเข้าร่วมประชุม ซึ่งมีอยู่เป็นประจำและบ่อยครั้ง

5. ขาดการสนับสนุนในการปฏิบัติตามบทบาท

เครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงาน พยาบาลที่เลี้ยง ร้อยละ 15 เห็นว่าหน่วยงานที่ตนปฏิบัติ ให้การสนับสนุน ด้านเครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติ ตามที่หน่วยงานมี ไม่ได้หามาเพิ่มเติม ทำให้การฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาขาดความคล่องตัวบางครั้งทำให้นักศึกษาพยาบาลเกิดการเรียนรู้ในทางที่ไม่ถูกต้อง เช่น การไม่ใช้เทคนิคปลอดภัยในการปฏิบัติงาน

1) สื่อ อุปกรณ์การสอนสาธิต พยาบาลที่เลี้ยง ร้อยละ 50 เห็นว่าหน่วยงานที่ตนปฏิบัติ ยังขาดสื่อ อุปกรณ์ด้านการสอนสาธิต โดยเฉพาะแหล่งฝึกที่เป็นสถานอนามัย ไม่มีกระดานสำหรับเขียน ไม่มีหุ่นจำลอง เต้านมไว้สอนสาธิตการตรวจเต้านม ไม่มีห้องสมุดหรือมีห้องสมุดแต่มีหนังสือน้อยมาก ไม่มี Internet ไว้สำหรับศึกษาค้นคว้า ทำรายงานและทำโครงการ บางแห่งมีอุปกรณ์ด้านการเรียนการสอนแต่น้อยไม่เพียงพอ ทำให้พยาบาลที่เลี้ยงขาดสื่อที่จะช่วยให้การสอนง่ายขึ้น และนักศึกษาขาดสื่อในการเรียนรู้

2) การใช้เวลาปฏิบัติบทบาทพยาบาลที่เลี้ยง พยาบาลที่เลี้ยงร้อยละ 85 เห็นว่าการทำงานประจำและการเป็นพยาบาลที่เลี้ยงส่งผลต่อกันด้านการใช้เวลาและทำได้ไม่เต็มที่ ถ้าหัวหน้าหน่วยงานและบุคลากรในหน่วยงานไม่เข้าใจ ไม่ให้ความร่วมมือหรือสนับสนุน จะทำให้เกิดปัญหา ทั้งในด้านการทำงานและสัมพันธภาพระหว่างกัน รวมทั้งส่งผลต่อการปฏิบัติบทบาทพยาบาล

พี่เลี้ยงด้วย ซึ่งงานพยาบาล เป็นงานที่ใช้เวลาในการปฏิบัติมากและต่อเนื่อง ถ้าพยาบาลพี่เลี้ยงไม่สามารถจัดสรรเวลาในการปฏิบัติงานประจำที่ตนรับผิดชอบจะส่งผลต่อการปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยงได้

3) สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกและยานพาหนะ พยาบาลพี่เลี้ยงในโรงพยาบาล ร้อยละ 85 เห็นว่าแหล่งฝึกขาดสถานที่ที่นักศึกษาจะใช้ประโยชน์ขณะฝึกปฏิบัติงาน โดยไม่มีบ้านพัก ไม่มีห้องเรียน ไม่มีห้องพักหรือที่เก็บของขณะนักศึกษาขึ้นปฏิบัติงาน ทำให้มีสิ่งของสูญหายและมีการวางและเก็บของ ไม่เป็นระเบียบขาดสิ่งอำนวยความสะดวก ไม่มีพัสดุ พยาบาลพี่เลี้ยงในสถานีนามัย ร้อยละ 32.5 เห็นว่าไม่มีบ้านพักให้นักศึกษา ต้องเข้าบ้านพักที่อยู่ใกล้สถานีนามัย บางครั้งมีปัญหาเรื่องน้ำไม่ไหลและความปลอดภัยเนื่องจากนักศึกษาพยาบาลเป็นผู้หญิงและเป็นคนต่างถิ่น ร้อยละ 17.5 มีปัญหาเรื่องยานพาหนะ เนื่องจากสถานีนามัยอยู่ห่างจากหมู่บ้านที่ศึกษา นักศึกษาไม่มียานพาหนะ และยานพาหนะของสถานีนามัยจำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานและการประชุมของเจ้าหน้าที่ ทำให้มีปัญหาในเรื่องการเดินทาง

6. ภาระงานที่รับผิดชอบ พยาบาลพี่เลี้ยง ร้อยละ 72.5 มีปัญหาในการปฏิบัติบทบาทเนื่องจากมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานน้อย ผู้รับบริการมาก ปริมาณงานที่รับผิดชอบมากและลักษณะงานที่พยาบาลปฏิบัติ เป็นงานที่ทำต่อเนื่อง รวมทั้งมีการประชุมบ่อย ทำให้ดูแลนักศึกษาไม่ต่อเนื่องและมีเวลาให้แก่ศึกษาน้อย

ทั้งนี้ในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยงของนักศึกษาพยาบาล พยาบาลพี่เลี้ยงร้อยละ 90.9 เห็นว่าตนเองได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติ โดยมีความภาคภูมิใจในตนเองจากการเป็นผู้สอนนักศึกษา ได้รับความไว้วางใจให้ดูแลนักศึกษา ได้รับคำชมเชย มีโอกาสได้ใช้ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์โดยการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ในการทำงานให้แก่นักศึกษา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาวิชาชีพพยาบาลให้เจริญก้าวหน้า มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพยาบาลและนักศึกษา และตนเองมีโอกาสดพัฒนาความรู้และพื้นฟูวิชาการ มีพยาบาลพี่เลี้ยง ร้อยละ 9.09 ที่เห็นว่าการปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง เป็น

ภาระงานที่เพิ่มขึ้นนอกเหนือจากงานประจำที่ตนเองทำ และไม่มีค่าตอบแทนในการปฏิบัติ

7. ความต้องการในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง

1) ความรู้เกี่ยวกับบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง พยาบาลพี่เลี้ยง ร้อยละ 15 ต้องการให้วิทยาลัยพยาบาลจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยงปีละครั้ง และคนที่จะเป็นพยาบาลพี่เลี้ยงควรได้รับการอบรมก่อนปฏิบัติหน้าที่ เพื่อจะได้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง มีร้อยละ 85 ที่ไม่ต้องการเนื่องจากทราบบทบาทของพยาบาลพี่เลี้ยงอยู่แล้วและไม่มีเวลาอบรมเพิ่ม แต่ต้องการให้อาจารย์นิเทศเป็นผู้ประสานและแจ้งให้ทราบถึงบทบาทที่ต้องปฏิบัติในการเป็นพยาบาลพี่เลี้ยง

2) การเสริมความรู้และทักษะในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง พยาบาลพี่เลี้ยง ร้อยละ 42.5 ต้องการความรู้ และทักษะด้านการพยาบาล โดยการอบรมความรู้เพิ่มเติม เพื่อที่จะได้ปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยงด้วยความมั่นใจ ร้อยละ 72.5 ต้องการเสริมทักษะการสอนและถ่ายทอดความรู้ ร้อยละ 27.5 ต้องการทักษะในการประเมินผล มีร้อยละ 18.9 ที่ไม่ต้องการเสริมทักษะในการปฏิบัติ แต่ต้องการการประสานงานจากสถานศึกษาว่า ต้องการให้พยาบาลพี่เลี้ยงสอนอะไรแก่นักศึกษา นอกจากการสอนตามสภาพการทำงานที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

3) การสนับสนุนการปฏิบัติตามบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยงทั้งหมด ต้องการให้หน่วยงานที่ตนปฏิบัติ สนับสนุน เครื่องมือเครื่องใช้และสื่ออุปกรณ์การสอน สาธิต สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก การสนับสนุนเวลาในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยงและการช่วยเหลือสนับสนุนจากหัวหน้าและเพื่อนร่วมงาน ในด้านการปฏิบัติงานในหน้าที่และการช่วยเหลือดูแลนักศึกษาเมื่อตนติดภารกิจ ต้องการขวัญกำลังใจ โดยให้หน่วยงานที่ตนปฏิบัติ ยกย่อง ให้เกียรติและแต่งตั้งให้เป็นพยาบาลพี่เลี้ยงเต็มตัว ต้องการให้สถานศึกษาสนับสนุน เอกสารวิชาการ สื่อการสอน หนังสือเกี่ยวกับวิชาที่ฝึกปฏิบัติงาน การมานิเทศนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ขึ้นฝึกปฏิบัติงานกับนักศึกษาทุกครั้ง มีค่าตอบแทนในการเป็นพยาบาลพี่เลี้ยง และต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาและชุมชน เข้าใจการ

ฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาให้การสนับสนุนและช่วยเหลืออำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้การฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาเป็นไปด้วยดี เกิดประโยชน์ทั้งต่อตัวนักศึกษา หน่วยงานและประชาชน

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่าพยาบาลพี่เลี้ยงของนักศึกษาพยาบาล ส่วนใหญ่มีอายุมาก มีประสบการณ์ในการทำงานและประสบการณ์การเป็นพยาบาลพี่เลี้ยงมานานหลายปี จึงมีการสั่งสมประสบการณ์มากมายที่จะถ่ายทอดให้แก่นักศึกษา รวมทั้งมีการอบรมความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอยู่เสมอ ซึ่งความรู้และประสบการณ์ของพยาบาลพี่เลี้ยง มีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งต่อพยาบาลพี่เลี้ยง ในด้านความมั่นใจที่จะสอนหรือถ่ายทอดความรู้ให้แก่ นักศึกษาพยาบาลและด้านนักศึกษา ซึ่งจะได้รับความรู้จากผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่เป็นประจำ จึงมีความเชี่ยวชาญ เป็นการสอนและเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ตนมีและนำมาถ่ายทอดให้นักศึกษา

การปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง พบมีการปฏิบัติด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านปฏิบัติการพยาบาล เมื่อเปรียบเทียบกับบทบาทด้านอื่นๆ คือ การเป็นผู้สอนและนิเทศ การให้คำปรึกษา การประเมินผลและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ซึ่งบทบาทการเป็นแบบอย่างที่ดี และการปฏิบัติด้านการพยาบาล เป็นสิ่งที่พยาบาลปฏิบัติอยู่เป็นประจำ ในขณะที่บทบาทด้านอื่นๆ พยาบาลพี่เลี้ยงจำเป็นต้องได้รับการอบรมความรู้เพิ่มเติมจนเกิดทักษะและมีความชำนาญ และได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติบทบาทจากทั้งหน่วยงานและสถานศึกษา⁵

ปัญหาในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยงของนักศึกษาพยาบาล มีในด้านการไม่ทราบบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง ความรู้และทักษะด้านการพยาบาลมีไม่เพียงพอ ขาดทักษะด้านการสอนและการถ่ายทอดความรู้ ขาดทักษะด้านการประเมินผล ขาดการสนับสนุน เครื่องมือ เครื่องใช้ในการปฏิบัติ สื่อ อุปกรณ์ด้านการเรียนการสอนและสาธิต การใช้เวลาปฏิบัติงานประจำในการปฏิบัติงานเป็นพยาบาลพี่เลี้ยง ขาดการสนับสนุนสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกและยานพาหนะ ภาระงานที่รับผิดชอบมาก⁶

ความต้องการในการปฏิบัติตามบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง การเสริมความรู้และทักษะในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง การสนับสนุนการปฏิบัติตามบทบาท ซึ่งพยาบาลพี่เลี้ยงทั้งหมด ต้องการสนับสนุน เครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงานและสื่ออุปกรณ์การสอนสาธิต สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งการสนับสนุนเวลาในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยงและการช่วยเหลือสนับสนุนจากหัวหน้าและเพื่อนร่วมงาน ในด้านการปฏิบัติงานในหน้าที่และการช่วยเหลือดูแลนักศึกษาเมื่อตนติดภารกิจ เพื่อให้สามารถปฏิบัติบทบาทพี่เลี้ยงได้ตามที่กำหนด โดยพยาบาลพี่เลี้ยงต้องการการสนับสนุนจากหน่วยงานที่ตนปฏิบัติ ในด้านขวัญและกำลังใจโดยการยกย่อง ให้เกียรติและแต่งตั้งให้เป็นพยาบาลพี่เลี้ยงเต็มตัว ต้องการให้ทีมพยาบาลสนับสนุน ช่วยเหลือและให้ความร่วมมือเมื่อมีนักศึกษามาฝึกปฏิบัติงานรวมทั้งการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และต้องการให้วิทยาลัยพยาบาล สนับสนุนเกี่ยวกับเอกสารวิชาการ แผนการสอน สุขศึกษา สื่อการสอน หนังสือเกี่ยวกับวิชาที่ฝึกปฏิบัติ การมานิเทศนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ขึ้นฝึกปฏิบัติงานกับนักศึกษาทุกครั้ง และค่าตอบแทนในการเป็นพยาบาลพี่เลี้ยง รวมทั้งต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชนเข้าใจการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา ให้การสนับสนุนและช่วยเหลืออำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้การฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาเป็นไปด้วยดี เกิดประโยชน์ ทั้งต่อตัวนักศึกษา หน่วยงานและประชาชน ซึ่งพยาบาลพี่เลี้ยงจะสามารถปฏิบัติตามบทบาทได้ดี หากปัญหาได้รับการแก้ไขและตอบสนองความต้องการของพยาบาลพี่เลี้ยงตามความเหมาะสม จะช่วยให้การฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาเป็นไปด้วยดี เกิดประโยชน์ ทั้งต่อตัวพยาบาลพี่เลี้ยง นักศึกษา หน่วยงานและประชาชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 การมุ่งใจให้พยาบาลพี่เลี้ยง ได้ปฏิบัติบทบาทของตนอย่างเต็มที่ โดยหน่วยงานที่พยาบาลพี่เลี้ยงปฏิบัติและสถานศึกษาพยาบาล ให้เกียรติและยกย่องพยาบาลพี่เลี้ยง ในฐานะเป็นอาจารย์พยาบาลใน

การฝึกภาคปฏิบัติให้นักศึกษา ส่งเสริมให้พยาบาลที่เลี้ยงมีการพัฒนาตนเอง โดยการจัดอบรมให้ความรู้และการฟื้นฟูด้านวิชาการอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อช่วยให้ปฏิบัติบทบาทอย่างมีความมั่นใจ

1.2 จัดทำคู่มือพยาบาลที่เลี้ยง เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ โดยมีวัตถุประสงค์ แผนจัดการเรียนการสอน รายละเอียดการฝึกปฏิบัติงานและการประเมินผลการฝึกปฏิบัติงาน

1.3 สนับสนุนการปฏิบัติบทบาทพยาบาลที่เลี้ยง ในด้านความรู้และทักษะในการปฏิบัติ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เอกสารตำรา ตลอดจนการเสริมสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้และเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างทีมงานพยาบาล เพื่อเอื้ออำนวยให้พยาบาลที่เลี้ยงได้สามารถปฏิบัติบทบาทได้อย่างเต็มที่

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติบทบาทพยาบาลที่เลี้ยงของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

2.2 ศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลที่เลี้ยงของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

2.3 ศึกษาบทบาทของแหล่งฝึกและสถานศึกษาในการส่งเสริมการปฏิบัติบทบาทพยาบาลที่เลี้ยงของนักศึกษาพยาบาล

2.4 พัฒนาเครื่องมือในการวิจัยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

1. พจนา ปิยะปกรณชัย. การจัดการเรียนการสอนในคลินิกของวิชาชีพการพยาบาล. วารสารการศึกษาพยาบาล 2538; 1(6): (มกราคม).
2. ยุพาพิน ศิริโพธิ์งาม. ระบบพยาบาลที่เลี้ยง : สะพานเชื่อมจากนักศึกษาสู่พยาบาลวิชาชีพ. รามาธิบดีสาร 2538; 1(2): 85-91.
3. ธาณี กล่อมใจ และคณะ. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสดงบทบาทครูที่เลี้ยงของพยาบาลประจำการ ในโรงพยาบาลแหล่งฝึกหลักของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข; 2542.
4. ทศนีย์ นันทะสร. PRECEPTOR: การจัดการเรียนการสอนภาคคลินิก. วารสารการศึกษาพยาบาล 2538; 1(6): (มกราคม).
5. จุฬารัตน์ โสตะ, พรทิพย์ คำพอ, ภาณี ฤทธิมาก, ณัชชานนท์ เขาลาด. แนวทางการพัฒนาการสอดแทรกการเสริมสร้างสุขภาพในการเรียนการสอน. วารสารสมาคมพยาบาลฯ สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2550; 25(2): 68-75.
6. หทัยชนก บัวเจริญ, ดวงใจ ลิ้มโตโสภณ. การพัฒนาการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง: กรณีศึกษาวิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น และปฏิบัติการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น. วารสารสมาคมพยาบาลฯ สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2552; 27(2): 57-64.